

S krajevnim samoprispevkom gradijo pomembne objekte

V mnogih vaseh Hrvaške so letos uvedli krajevni samoprispevek. Tako zbrana sredstva služijo za gradnjo gospodarskih, komunalnih in prosvetnih objektov, ki jih ljudski odbori ne morejo financirati iz svojih sredstev.

V kopriškem okraju je na primer ves prispevek namenjen za elektrifikacijo. Koprivničani se niso odločili za tako uporabo sredstev krajevnega samoprispevka samo zaradi razsvetljave svojih domov. Kajti v vaseh tega okraja je čedalje več električnih aparatov. Odpirajo nove obrate kmetijskih zadrug, nakupujejo kinoaparature in radijske sprejemnike, razne aparate za gospodinjstva in podobno. Ker so vedeli, da ljudski odbori okraja in občine ne razpolagajo s sredstvi, ki bi lahko bila uporabljena za elektrifikacijo, je prebivalstvo večine vasi sklenilo, da da ta sredstva v to svrhu iz lastnih gospodarstev. Letos so plačali 12 milijonov din samoprispevka, kar je omogočilo zgraditev daljnovoda na področju občin Novi Grad, Virje in Zdaće. Iz istih sredstev urejajo tudi priključke za vasi in naselja. Prihodnje leto se bo nadaljevalo delo postavljanja daljnovoda proti Dravi, a v planu je tudi elektrifikacija vasi onstran Drave.

V bjelovarskem okraju gradijo s sredstvi samoprispevka, ki samo v dveh občinah doseže 90 milijonov din, dva daljnovoda v skupni dolžini 46 km. Hkrati gradijo tudi ceste v dolžini 20 km. Gradnja cest je bila sprožena zaradi zainteresiranosti področja za promet s kmetijskimi pridelki. Te ceste bodo povežale bolj oddaljene hribovite vasi z glavnimi cestami. Pri gradnji teh cest in električne mreže upoštevajo perspektive razvoja gospodarstva in prometa na vsem okrajnem področju.

V kutinskem okraju krajevni prispevek ni omejen na vasi, temveč je bil sprejet tudi v samem mestu. Prebivalstvo Kutine je vplačalo 5 milijonov din, ki bodo služili za rekonstruk-

cijo plinovoda, kar je njihov največji komunalni problem.

V okraju Sisak so planirali krajevni samoprispevek v višini 20 milijonov din. V občini Jabukovac gradijo iz teh sredstev zdravstvene in veterinarske postaje, v Petrinji šolo in ceste, v Sunji električne instalacije, v nekaterih vaseh pa uporabljajo sredstva samoprispevka za nakup šolskih knjig, šolske opreme itd.

Pri vsem tem je posebno zanimiv način trošenja sredstev samoprispevka, ker se zelo razlikuje od prejšnje prakse. Zbori državljanov so prej odločali hkrati z odločbo o vplačilu samoprispevka tudi o njegovih porokih na svojem področju. Letos so zbori volivcev odločali o vplačilu krajevnega samoprispevka šele tedaj, ko so že bile ugotovljene potrebe vse občine in tudi širšega področja. Tako je prišlo do tega, da se prispevek ni omejl na ozka vaska področja in akcije, temveč da se uporablja za tako velike objekte, kakršni so daljnovodi. Stroške zgraditve teh objektov, ki imajo pomen za širše področje, nosi vse prebivalstvo solidarno in po ekonomski moči gospodarstva.

Ti okraj dajejo lep zgled, kako lahko tudi ožja skupnost državljanov, ki je povezana z vzajemnimi ekonomskimi interesi, izloči pomembna sredstva za realiziranje načrtov, ki koristijo v prvi vrsti njim. Morda je tudi točen občutek, ki ga poudarjajo ponekod proti krajevnemu samoprispevku, da se tako preveč močno ekonomsko pritiska na prebivalstvo, v primeru teh okrajev pa bi bil nasprotno. V bjelovarskem okraju je bil razpisan največji samoprispevek v znesku 200 milijonov din na 3 leta, kljub temu pa plačujejo davek nad republiškim povprečjem. To so, kakor kaže, dosegli zato, ker so odbori pri razpisu prispevka skrbno upoštevali ekonomsko moč in davčno obremenjenost gospodarstev.

F. S.

Organi lokalne samouprave v tuzlanskem okraju

Uspešni zbori volivcev v oddaljenih gorskih vaseh

Zborom volivcev posvečajo v tuzlanskem okraju čedalje več pozornosti. To je razvidno iz števila zborov v letošnjem letu, iz širine problemov, o katerih so na teh zborih razpravljali, ter iz odnosa ljudskih odborov do predlogov državljanov itd. Praksa ljudskih odborov, da vsa važnejša vprašanja razpravljajo na zborih in da na njih slišijo mnenje in predloge volivcev, se že postopno ustaljuje. Rezultati takih naporov niso majhni. Zbori volivcev so pomagali ljudskemu odboru občine v Kladnju, da je rešil mnogo važna zdravstvena vprašanja, da je odpravil vrsto slabosti in pomanjkljivosti v delu zdravstvenih ustanov. V občini Turija so s pomočjo zborov vplivali na ljudi v oddaljenih in skoraj nedostopnih ozemskih vaseh, da so pomagali pri graditvi cest in da so letos pri tem napravili več kakor v katerem koli drugem letu po vojni. Rezultat te aktivnosti so nove ceste na občinskem ozemlju, ki so dolge več kakor 20 km.

Predlogi državljanov

Pri prirejanju zborov so še vedno slabosti, ki jih je treba odpraviti, če hočemo, da bodo zbori volivcev osnovni člen v povezovanju odborov in državljanov. Predvsem se ne poveča zborom enaka skrb v vseh občinah. Pogoji za prirejanje zborov volivcev so mnogo bolj ugodni v občini Lukavac kakor v občini Turija. Lukavac je industrijski kraj z več tisoč zaposlenimi delavci in uslužbenci, Turija pa je sedež občine oddaljenih gorskih vasi. Pa vendar je bilo v organiziranju zborov več napravljenega v Turiji kakor v Lukavcu. Število organiziranih zborov v Turiji je precej večje. Na njih so razpravljali širši krog problemov. Na predloge zborov je odbor odgovarjal in podvzemal potrebne ukrepe. V občini Lukavac so volivci predlagali nad 30 predlogov, toda nanje niso dobili odgovora.

Izkušnje kažejo, da je zanimanje med volivci za zborne mnogo večje v tistih občinah, kjer se o sklepu volivcev razpravlja in kjer so državljan na naslednjih zborih obveščeni o podvzetju potrebnih ukrepov. Zgled občine Kladanj in nekaterih drugih to najbolj potrjuje. V občini Kladanj je bilo odgovorjeno na 87 izmed 126 na zborih podanih predlogov.

Tudi odborniki so dolžni pripravljati zbor

V večini občin tega okraja se trudijo pri pripravah za zbor, opozarja pa se, da so resne pomanjkljivosti v metodi dela samih ljudskih odborov. Se vedno za sklicanje zborov in sestavljanje dnevnih redov skrbijo predvsem občinski predsedniki. Zato se pogosto skoraj v vseh vaseh razpravlja o istih vprašanjih, čeprav so njihove potrebe in skrbj različne. Verjetno

bi bilo bolj koristno, če bi sklicanje zborov in njihove dnevne rede določali za vsako vas posebej na seji odbora med predsednikom in odborniki. Sklicevanje zborov bi bilo bolj redno, a razen skupnih vprašanj za vso občino bi razpravljali tudi o tistih problemih, ki so najvažnejši za vsako posamezno vas. To bi vplivalo na pozitivitev interesa za zbor pri volivcih, pa bi bil tudi obisk večji. Razen tega bi se čutili tako tudi vsi odborniki odgovorni za sklicanje zborov in ne bi mislili, da je to predvsem skrb predsednika odbora.

Predlaganje predlogov in razražanje mišljenj o vprašanjih, o katerih razpravljajo, ni povsod enako. Na nekaterih zborih razpravlja tudi po 20 državljanov o posamezni točki, pri čemer dajo zelo koristne predloge, na nekaterih pa ni tako. Tako je na primer o zdravstvenih problemih v vasi Luke v občini Kladanj razpravljalo 16 volivcev, v Treštenjici v občini Turija pa ni razpravljalo nihče o vprašanju pospeševanja kmetijstva, temveč so samo poslušali odbornikovo razlago. To je verjetno zato, ker ni bil na zboru volivcev podan konkreten program, ki bi zainteresiral kmetijske proizvajalce, temveč se je o napredku kmetijstva govorilo na splošno.

Zbori naj bodo aktivni sestanki

Čeprav število zborov, na katerih se ne posveča dovolj pozornosti razvoju diskusije, ni veliko, vendar je, če vzamemo v celoti, potrebno, da se stalno dela na tem, da bodo zbori volivcev aktivni sestanki, ki bodo oživljali inicijative državljanov in tako omogočali njihovo sodelovanje pri reševanju lokalnih problemov.

Sodelovanje občinskih ljudskih odborov s krajevnimi odbori v pripravi zborov volivcev je v večini občin že dobro uveljavljeno, v nekaterih občinah pa ga še ni. Tam, kjer v pripravah zaposlijo krajevne odbore, je obisk zborov mnogo večji. Toda tudi tam, kjer zaposlujejo krajevne odbore, bi bilo mogoče izreči pripombo, ki se hkrati nanaša tudi na določeno število organizacij SZDL Jugoslavije. Delo pri pripravi zborov pogosto skrčijo na tehnične priprave v zvezi z lepiljenjem plakatov, v zvezi z obveščitvijo in organizacijo zborov, poskajanjem prostorov in podobno. Pogosto pa izostane razgovor z volivci o samih problemih, o katerih bodo razpravljali na zboru. Tam, kjer so v tej smeri nekaj naredili, je bil uspeh mnogo večji, ker je bil s tem pri volivcih zbujen interes za vprašanja, o katerih se bo razpravljalo, s tem pa tudi za sam zbor.

Mika Stanković

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

VPRAŠANJE: Ali lahko občinski ljudski odbori brez sočlasja delavskega sveta in kolektiva nastavijo direktorja podjetja?

ODGOVOR: Po večjavnih predpisih (10. člen splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev) se za nastavitve direktorja ne zahteva soglasje delavskega sveta in kolektiva podjetja, temveč delavski svet sodeluje pri nastavljanju direktorja po svojih predstavnikih v komisiji občinskega ljudskega odbora, ki izvede in razpiše natečaj za nastavitve direktorja podjetja. Delavski svet imenuje tretjino članov te komisije, tretjino imenuje občinski ljudski odbor, tretjo tretjino pa okrajni ljudski odbor.

Ta komisija na temelju rezultata natečaja predlaga ljudskemu odboru kandidata, ki izpolnjuje pogoje in ki najbolj ustreza za direktorja podjetja, občinski ljudski odbor pa sprejme na svoji seji rešitev o nastavitvi. Če se ljudski odbor ne strinja s predlogom komisije, je ta

dolžna razpisati nov natečaj in predložiti nov predlog.

Če se občinski ljudski odbor ne strinja niti s tem drugim predlogom, sprejme sklep o nastavitvi direktorja posebna komisija, ki jo imenuje okrajni ljudski odbor.

V primeru, da ostane natečaj brez rezultata, čeprav je bil ponovljen, bodisi ker se ni prijavil niti en kandidat, bodisi ker nobeden izmed prijavljenih kandidatov ne izpolnjuje pogojev, lahko predlaga komisija v nastavitve osebo, ki ni sodelovala pri natečaju, pod pogojem, da izpolnjuje pogoje določene z natečajem. Sklep o nastavitvi tudi v tem primeru sprejme občinski ljudski odbor, če na se ne strinja s predlogom komisije, preide stvar v pristojnost prej omenjene komisije okrajnega ljudskega odbora, ki sprejme sklep o nastavitvi. Podoben je postopek tudi glede predloga za zamenjavo direktorja, ki ga lahko poda delavski svet podjetja ali pristojni organi občinskega ljudskega odbora.

Moderno opremljena tovarna orodja v Trebinju